
Vergaderjaar 2022–2023

36 250 XIII

**Wijziging van de begrotingsstaten van het Ministerie van
Economische Zaken en Klimaat (XIII) voor het jaar 2022
(wijziging samenhangende met de Najaarsnota)**

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE

A.	ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVoorstel	3
B.	BEGROTINGSTOELICHTING	4
1	Leeswijzer	4
2	Beleid	5
2.1	Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties	5
2.2	Overzicht Coronamaatregelen	9
3	Beleidsartikelen	11
3.1	Beleidsartikel 1 Goed functionerende economie en markten	11
3.2	Beleidsartikel 2 Bedrijvenbeleid: innovatie en ondernemerschap voor duurzame welvaartsgroei	13
3.3	Beleidsartikel 3 Toekomstfonds	19
3.4	Beleidsartikel 4 Een doelmatige energievoorziening en beperking van de klimaatverandering	22
3.5	Beleidsartikel 5 Een veilig Groningen met perspectief	28
4	De niet-beleidsartikelen	32
4.1	Artikel 40 Apparaat Kerndepartement	32
4.2	Artikel 41 Nog onverdeeld	34
5	Agentschappen	35
5.1	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl)	35

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikelen 1 en 2

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van [artikel 2.3](#), eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2022 wijzigingen aan te brengen in:

1. de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat;
2. de begrotingsstaat inzake de agentschappen van dit ministerie.

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

Mede namens de Minister voor Klimaat en Energie,

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,

M.A.M. Adriaansens

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1 Leeswijzer

Opbouw tweede suppletoire begroting 2021

Deze tweede suppletoire begroting geeft een geactualiseerd beeld van de begrotingsuitvoering 2022. Onderdeel B, de begrotingstoelichting, is als volgt opgebouwd:

1. Leeswijzer.
2. Overzicht belangrijkste suppletoire uitgaven- en ontvangstenmutaties. De belangrijkste verplichtingenmutaties zijn toegelicht in de artikelen.
3. Overzicht Coronamaatregelen. Een overzicht van de coronamaatregelen die op de begroting van het Ministerie van EZK zijn opgenomen.
4. De beleidsartikelen. Voor ieder beleidsartikel is de tabel «Budgettaire gevolgen van beleid» opgenomen. Hierin zijn de begrotingsmutaties voor de verplichtingen, uitgaven en ontvangsten weergegeven.
5. De niet-beleidsartikelen. In de budgettaire tabellen zijn de begrotingsmutaties voor de verplichtingen, uitgaven en ontvangsten opgenomen.
6. De agentschappen. In deze tweede suppletoire begroting zijn de aanpassingen in de agentschapsparagraaf van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) opgenomen.

Ondergrenzen toelichtingen

Voor het toelichten van de begrotingsmutaties zijn in deze tweede suppletoire begroting de ondergrenzen gehanteerd zoals opgenomen in de onderstaande tabel.

Tabel 1 Ondergrenzen conform RBV		
Omvang begrotingsartikel (stand ontwerp-begroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1000	5	10
=> 1000	10	20

In sommige gevallen, waar politiek relevant, worden ook posten toegelicht beneden deze ondergrenzen.

2 Beleid

2.1 Overzicht belangrijke uitgaven- en ontvangstenmutaties

Belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2022

Tabel 2 Belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2022 (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Art.	Uitgaven 2022
Vastgestelde begroting 2022 (incl. ISB, NvW en amendementen)		13.599.967
Stand 1^e suppletoire begroting 2022 (incl. ISB, NvW en amendementen)		25.138.268
Belangrijkste suppletoire mutaties		
Tegemoetkoming vaste lasten	2	– 899.500
Garantie Ondernemersfinanciering Corona	2	– 50.000
Brexit Adjustment Reserve	2	– 149.000
SDE	4	– 436.000
SDE+	4	– 1.945.748
SDE++	4	– 580.569
Storting in begrotingsreserve duurzame energie en klimaattransitie	4	2.400.389
Waterstof	4	– 138.350
Tegemoetkoming energieprijzen 2022	4	3.154.000
Tijdelijk prijsplafond energie kleinverbruikers 2023	4	1.451.505
Vergoeding voor fysieke schades en waardedaling	5	– 135.000
Vergoeding Norg akkoord	5	2.311.363
Nationale Programma Groningen	5	– 50.000
Clustering en gebiedsfonds (bestuurlijke afspraken)	5	– 60.000
Overige mutaties		78.187
Stand 2^e suppletoire begroting 2022		30.089.545

Toelichting

Tegemoetkoming vaste lasten (TVL)

Op basis van het huidige en verwachte beroep op de TVL wordt de raming van de TVL geactualiseerd. In 2022 is minder beroep op de regeling gedaan dan verwacht en in 2023 zullen nog betalingen worden gedaan in verband met vaststellingen, en bezwaar en beroep.

Garantie Ondernemersfinanciering Corona

Betreft afroaming van de Garantie Ondernemersfinanciering Corona met € 50 mln, vanwege lager dan verwacht beroep op de regeling. Samen met een € 50 mln onttrekking uit de reserve Garantie Ondernemersfinanciering (tabel 3) is er in totaal € 100 mln afgeboekt bij de Garantie Ondernemersfinanciering Corona. De € 100 mln vloeit terug naar de algemene middelen.

Brexit Adjustment Reserve (BAR)

De BAR bedrijfslevenregeling (gefinancierd uit EU-middelen) is 1 november 2022 opengegaan. Dit is later dan gepland, waardoor er voor 2022 € 149 mln minder nodig is dan verwacht.

SDE

Op de uitfinanciering van de SDE-regeling vinden lagere kasuitgaven plaats dan waar bij Voorjaarsnota rekening mee gehouden was. De middelen blijven via de begrotingsreserve duurzame energie en klimaattransitie beschikbaar.

SDE+

Door de sterk gestegen energieprijzen is de onrendabele top voor een groot aantal SDE+-projecten aanzienlijk verkleind, waardoor er veel minder aan kasvoorschotten uitbetaald hoefde te worden op deze projecten. De meevaller op de SDE+-regeling zelf bedraagt € 1.819 mln. Ook op het flankerende beleid rond de SDE+ en Wind op Zee, dat ook uit het SDE+-budget wordt gefinancierd, is sprake van een meevaller van € 117 mln. Het restant van de verlaging (€ 10 mln) wordt verklaard door enerzijds een verhoging van het kasvoorschot voor de aanleg van het net op zee door TenneT (€ 32 mln), anderzijds door verlaging van het budget door overhevelingen (totaal € 30 mln) naar respectievelijk het Ministerie van IenW ter financiering van de WOZ-beheerskosten van RWS, het Maritiem InformatieVoorziening ServicePunt (MIVSP) en het Wind op Zee Ecologisch Programma (WOZEP) en het ministerie van LNV (bijdrage aan de regeling InnovatiePrestatieContracten, IPC Visserij) en door dekking van de kosten van verduurzaming van Caribisch Nederland in 2022 (€ 12 mln).

SDE++

Bij Miljoenennota is het budget voor de productiebeperking bij kolencentrales met € 1.320 mln opgehoogd naar € 1.900 mln. Door het intrekken van de productiebeperking bij kolencentrales ontstaat er ruimte binnen de SDE +(+). Binnen deze ruimte wordt € 500 mln ingezet ter dekking van de generale problematiek van de rijksbegroting en wordt € 500 mln gereserveerd voor kapitaalversterking van de netwerkbedrijven. Van de ophoging van € 1.320 mln resteert dus nog € 320 mln. Maar omdat de uitgaven voor de productiebeperking van kolencentrales doorschuiven naar 2023, wordt het gehele nog resterende budget van € 900 mln in de reserve duurzame energie en klimaattransitie gestort. Per saldo neemt het budget dus af met € 580 mln (verhoging € 320 mln, verlaging € 900 mln).

Storting in begrotingsreserve duurzame energie en klimaattransitie

Er is sprake is van aanzienlijke onderuitputting bij de SDE, de SDE+ en de SDE++. Deze onderuitputting wordt in zijn geheel in de reserve duurzame energie en klimaattransitie gestort. De volledige storting komt hiermee voor 2022 uit op € 2,4 mld.

Waterstof

De verwachting is dat op de subsidie voor de realisatie van de waterstofbackbone in 2022 geen kasvoorschot meer zal worden verleend. Dit in verband met een andere vormgeving van de nog aan Gasunie te verlenen subsidie en een uitloop in de tijd van voorbereidingen voor de beschikking (onder andere de staatssteuntoets). Daarom wordt het volledige in 2022 beschikbare kasbudget voor de waterstofbackbone doorgeschoven naar 2023. De verplichting voor de beschikking zal naar verwachting nog wel dit jaar worden aangegaan.

Tegemoetkoming energieprijzen 2022

Zoals toegelicht in de Kamerbrief Nadere uitwerking tijdelijk prijsplafond energie van 4 oktober 2022 zal het tijdelijke prijsplafond voor kleinverbruikers op 1 januari 2023 in werking treden. Voor de periode tot 1 januari, dus november en december van dit jaar, is een tussenvariant uitgewerkt

waarbij een prijsplafond wordt gesimuleerd. Zo zien huishoudens al begin deze winter direct effect van het prijsplafond. Kleinverbruikers ontvangen in deze maanden via de energieleveranciers een tegemoetkoming van € 190 als korting op de energierekening. Voor deze tegemoetkoming ontvangen de energieleveranciers een eenmalige subsidie.

Tijdelijk prijsplafond energie kleinverbruikers 2023

Het tijdelijke prijsplafond voor kleinverbruikers zal op 1 januari 2023 in werking treden. In december 2022 zal de volledige subsidieverstreking aan de energieleveranciers al moeten plaatsvinden en zal aan hen een eerste voorschot verstrekt moeten worden om de kosten in januari 2023 die gemoeid zijn met het prijsplafond te dekken. Om de subsidies te kunnen verstrekken en dit voorschot uit te kunnen keren wordt een verplichtingenbudget van € 11,2 mld en een kasbudget van € 1.452 mln aan de EZK-begroting voor 2022 toegevoegd.

Vergoeding voor fysieke schades en waardedaling

Het IMG verwacht dat het begrote budget voor vergoedingen voor fysieke schades in 2022 niet volledig tot uitkering zal komen. Het budget hiervoor is daarom met € 100 mln neerwaarts bijgesteld. Het IMG verwacht verder dat € 35 mln van het voor 2022 begrote budget voor de waardedalingsgeling pas in 2023 tot uitkering komt. Het budget hiervoor wordt daarom eveneens neerwaarts bijgesteld.

Vergoeding Norg akkoord

Als gevolg van de hogere gasprijs valt de vergoeding op basis van het Norg akkoord hoger uit. Het totale budget is opwaarts bijgesteld naar € 9.329 mln.

Nationaal Programma Groningen

Met het Nationaal Programma Groningen (NPG) wordt geïnvesteerd in de leefbaarheid, economische ontwikkeling en energietransitie in Groningen. Omdat € 50 mln van het in 2022 beschikbare budget naar verwachting pas in 2023 tot besteding komt vindt een neerwaartse bijstelling plaats.

Clustering en gebiedsfonds (bestuurlijke afspraken)

Omdat € 60 mln van het in 2022 beschikbare budget voor clustering en gebiedsfonds (onderdeel van de bestuurlijke afspraken uit 2020) naar verwachting pas in 2023 tot besteding komt vindt een neerwaartse bijstelling plaats.

Belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2022

Tabel 3 Belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2022 (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Art.	Ontvangsten 2022
Vastgestelde begroting 2022 (incl. ISB, NvW en amendementen)		5.559.237
Stand 1^e suppletoire begroting 2022 (incl. ISB, NvW en amendementen)		14.944.713
Belangrijkste suppletoire mutaties		
Ontvangsten High Trust	1	69.375
Tegemoetkoming vaste lasten	2	– 165.000
Onttrekking reserve Garantie ondernemersfinanciering	2	50.000
Dividenduitkering EBN	5	– 214.000
Ontvangsten Mijnbouwwet	5	1.658.500
Overige mutaties		4.183
Stand 2^e suppletoire begroting 2022		16.347.771

Toelichting

Ontvangsten High Trust

De High Trust-ontvangsten bestaan voornamelijk uit door de ACM ontvangen boetes. Die fluctueren door de jaren heen. Dit komt onder andere door het aantal en de hoogte van door de ACM opgelegde boetes. De ACM is hierin volledig onafhankelijk. Op basis van de huidige realisatie is de raming van de boete ontvangsten met € 69,4 mln verhoogd.

Tegemoetkoming vaste lasten (TVL)

De ontvangstenraming voor de TVL wordt met € 165 mln verlaagd in verband met te verwachten terugbetalingen van subsidie, met name ten gevolge van lager dan verwachte omzetsderving.

Onttrekking reserve Garantie ondernemersfinanciering

Betreft onttrekking uit de reserve Garantie Ondernemersfinanciering van € 50 mln. De reden hiervoor is dat er minder beroep gedaan is op de Corona variant van de Garantie Ondernemingsfinanciering, daarnaast is de regeling reeds gesloten. Samen met een € 50 mln afroaming van de Garantie Ondernemersfinanciering Corona (tabel 2) is er in totaal € 100 mln afgeboekt bij de Garantie Ondernemersfinanciering Corona. De € 100 mln vloeit terug naar de algemene middelen.

Dividenduitkering EBN

Als gevolg van de hoge gasprijs verwacht EBN een hoger positief resultaat en daarmee een hogere dividenduitkering. Ook de vergoeding uit het Norg akkoord leidt tot een hogere dividenduitkering van EBN.

Ontvangsten Mijnbouwwet

Als gevolg van de hoge gasprijs en vanwege de vergoeding uit het Norg akkoord zijn er extra opbrengsten onder de Mijnbouwwet.

2.2 Overzicht Coronamaatregelen

De periode van voorjaar 2020 tot en met het eerste kwartaal van 2022 was voor een belangrijk deel getekend door de coronacrisis. Het kabinet heeft diverse (nood)maatregelen genomen om de crisis het hoofd te bieden. Deze paragraaf geeft een overzicht van de maatregelen die op de begroting van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat zijn genomen. Een uitgebreid overzicht is te vinden op <https://www.rijksfinancien.nl/corona-visual>.

Tabel 4 Coronamaatregelen op de EZK-begroting (bedragen x € 1 mln)¹

Art.	Omschrijving maatregel	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Vindplaats
2	Mentale steun ondernemers	3						Kamerstuk 25 295, nr. 998
2	Tegemoetkoming vaste lasten (TVL)	3.509	300					Kamerstuk 35 420, nr. 38 , Kamerstuk 35 420, nr. 42 , Kamerstuk 35 420, nr. 81 , Kamerstuk 35 420, nr. 105 , Kamerstuk 35 420, nr. 214 , Kamerstuk 35 420, nr. 217 , Kamerstuk 35 420, nr. 226 , Kamerstuk 35 420, nr. 237 , Kamerstuk 35 420, nr. 247 , Kamerstuk 35 420, nr. 248 , Kamerstuk 35 420, nr. 270 , Kamerstuk 35 420, nr. 314 , Kamerstuk 35 420, nr. 273 , Kamerstuk 35 420, nr. 458 , Kamerstuk 35 420, nr. 462 , Kamerstuk 35 420, nr. 466 , Kamerstuk 35 420, nr. 479
2	Tegemoetkoming vaste lasten starters	20						Kamerstuk 35 420, nr. 217 , Kamerstuk 35 420, nr. 479
2	Omscholing naar tekortsectoren	40						Kamerstuk 35 420, nr. 105
2	Herstructurering winkelgebieden en binnensteden	9	17	20	19	26		Kamerstuk 31 757, nr. 105
2	Subsidieregeling R&D mobiliteitssectoren	38	38	38	13	15		Kamerstuk 35 420, nr. 248
2	Tijdelijke regeling subsidie evenementen COVID-19 (TRSEC)	50						Kamerstuk 35 420, nr. 217 , Kamerstuk 35 420, nr. 354
2	Subsidieregeling Evenementengarantie 2022 (SEG22)	475						Kamerstuk 35 420, nr. 217 , Kamerstuk 35 420, nr. 354
2	Aanvullende tegemoetkoming evenementen	120						Kamerstuk 35 420, nr. 454 , Kamerstuk 35 420, nr. 462
2	Omzetderving Limburg	24						Kamerstuk 32 698, nr. 63
2	Voucherkredietfaciliteit/Leningsfaciliteiten reissector	4						Kamerstuk 35 420, nr. 72 , Kamerstuk 35 420, nr. 105 , Kamerstuk 35 420, nr. 252
2	Oredits	103	100					Kamerstuk 35 420, nr. 2 , Kamerstuk 35 420, nr. 16 , Kamerstuk 35 420, nr. 105 , Kamerstuk 35 420, nr. 217 , Kamerstuk 35 420, nr. 277
2	Garantie ondernemersfinanciering (GO-Corona)	0	50	25	25	25		Kamerstuk 35 420, nr. 2 , Kamerstuk 35 420, nr. 16 , Kamerstuk 35 420, nr. 462
2	Bijdrage RVO.nl	60	18	0	0	0	0	Kamerstuk 35 420, nr. 2 , Kamerstuk 35 420, nr. 38 , Kamerstuk 35 420, nr. 105 , Kamerstuk 35 420, nr. 217 , Kamerstuk 35 420, nr. 248
3	Dutch Future Fund	10	7	6	2			Kamerstuk 33 009, nr. 96
3	Deep Tech Fund	35	25	25	25	65		Kamerstuk 33 009, nr. 96
3	Fonds Alternatieve Financiering (Dutch Alternative Credit Instrument)	20	10	10	10			Kamerstuk 33 009, nr. 96
4	Verlaging netbeheertarief Caribisch Nederland	0						Kamerstuk 35 420, nr. 25 , Kamerstuk 35 420, nr. 105
	Totaal	4.519	564	123	93	131	0	

¹ De aanvullende middelen voor EU-cofinanciering zijn niet in deze tabel opgenomen want deze zijn maar ten dele corona-gerelateerd. Zij bewerkstelligen een economische impuls die bovendien -door de aanspraak op Europese middelen hierdoor- een grote hefboomwerking kennen.

Tabel 5 Ontvangsten coronamaatregelen op de EZK-begroting (bedragen x € 1 mln)

Art.	Omschrijving maatregel	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Vindplaats
2	Tegemoetkoming vaste lasten (TVL)	300	200					Kamerstuk 35 420, nr. 38 , Kamerstuk 35 420, nr. 42 , Kamerstuk 35 420, nr. 81 , Kamerstuk 35 420, nr. 105 , Kamerstuk 35 420, nr. 214 , Kamerstuk 35 420, nr. 217 , Kamerstuk 35 420, nr. 226 , Kamerstuk 35 420, nr. 237 , Kamerstuk 35 420, nr. 247 , Kamerstuk 35 420, nr. 248 , Kamerstuk 35 420, nr. 270 , Kamerstuk 35 420, nr. 314 , Kamerstuk 35 420, nr. 273 , Kamerstuk 35 420, nr. 458 , Kamerstuk 35 420, nr. 462 , Kamerstuk 35 420, nr. 466 , Kamerstuk 35 420, nr. 479
2	Tegemoetkoming vaste lasten starters	0						Kamerstuk 35 420, nr. 217 , Kamerstuk 35 420, nr. 479
2	Voucherkredietfaciliteit/Leningsfaciliteiten reissector (Bedrijfssteun)	28	43	42	40	39	6	Kamerstuk 35 420, nr. 72 , Kamerstuk 35 420, nr. 105 , Kamerstuk 35 420, nr. 252
2	Onttrekking reserve BMKB-Corona	13						Kamerstuk 35 420, nr. 1 , Kamerstuk 35 420, nr. 16
2	Onttrekking begrotingsreserve Klein Krediet Corona (KKC)	8						Kamerstuk 35 420, nr. 31 , Kamerstuk 35 420, nr. 462
2	Onttrekking begrotingsreserve GO-Corona	85						Kamerstuk 35 420, nr. 2 , Kamerstuk 35 420, nr. 16 , Kamerstuk 35 420, nr. 462
2	Bijdrage RVO.nl	6						Kamerstuk 35 420, nr. 2 , Kamerstuk 35 420, nr. 38 , Kamerstuk 35 420, nr. 105 , Kamerstuk 35 420, nr. 217 , Kamerstuk 35 420, nr. 248
3	Corona Overbruggingslening (COL)	30	30	30	210			Kamerstuk 35 420, nr. 16 , Kamerstuk 35 420, nr. 38 , Kamerstuk 35 420, nr. 42
	Totaal	468	273	72	250	39	6	

3 Beleidsartikelen

3.1 Beleidsartikel 1 Goed functionerende economie en markten

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 6 Budgettaire gevolgen van beleid art. 1 Goed functionerende economie en markten (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen) (1)	Stand 1° suppletoire begroting (incl. ISB, NvW en amendementen) (2)	Mutaties Miljoenennota (incl. ISB, NvW en amendementen) (3)	Overige mutaties 2° suppletoire begroting	Stand 2° suppletoire begroting (4) = (2) + (3)
Verplichtingen	267.372	260.127	234.681	- 554	494.254
Uitgaven	249.968	249.873	56.579	1.796	308.248
Subsidies (regelingen)	10.000	5.793	21.060	- 907	25.946
Cyber security	0	832	0	141	973
Subsidiemaatregel telecom Caribisch Nederland (Corona)	0	1.600	2.000		3.600
EU-cofinanciering Digital Europe	10.000	2.857	0	- 1.048	1.809
Beter aanbesteden	0	504	0		504
NGF - project AiNed	0	0	13.600		13.600
NGF - project Nationaal Onderwijs Lab.	0	0	5.460		5.460
					0
Opdrachten	23.950	18.826	3.968	540	23.334
Onderzoek&opdrachten	2.474	2.860	- 508	- 210	2.142
Beleidsvoorbereiding en evaluaties Veiligheid en Frequenties	4.408	4.470	1.064	1.309	6.843
Digital trust centre	1.432	436	2.523	- 2.873	86
Cyber security	5.741	3.200	- 815	- 245	2.140
ICT beleid	7.378	6.535	320	1.500	8.355
Terugbetaling boetes ACM	0	0		1.633	1.633
CSIRT - DSP	1.017	979	- 667		312
Nationaal Groeifonds	0	0	2.018	- 195	1.823
Vervolgprogramma beter aanbesteden	1.500	346	33	- 379	0
Bijdrage aan agentschappen	41.199	48.624	3.867	1.389	53.880
Bijdrage RVO.nl	10.375	12.489	2.739	2.562	17.790
Bijdrage Agentschap Telecom	30.824	36.135	1.128	- 1.173	36.090
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	170.763	172.478	27.611	774	200.863
Bijdrage Metrologie	11.146	11.146	419		11.565
Raad voor de Accreditatie	277	777	326		1.103
Bijdrage ACM	779	779	23		802
Bijdrage aan het CBS	158.561	159.776	26.843	774	187.393
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties	4.056	4.152	73	0	4.225
Bijdrage Nederlands Normalisatie Instituut	1.194	1.194	69		1.263
Bijdrage aan internationale organisaties	2.862	2.958	4		2.962
Ontvangsten	31.934	49.450	15.900	53.475	118.825
Ontvangsten ACM	162	162	0		162
Ontvangsten High Trust	30.200	47.716	15.900	53.475	117.091
Diverse ontvangsten	1.572	1.572	0		1.572

Tabel 7 Uitsplitsing verplichtingen (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen) (1)	Stand 1 ^e Mutaties 2 ^e suppletoire begroting (3)			
		suppletoire begroting (incl. ISB, NvW en amendementen) (2)	Mutaties Miljoenennota (incl. ISB, NvW en amendementen)	Overige mutaties 2 ^e suppletoire begroting	
Verplichtingen	267.372	260.127	234.681	– 554	494.254
<i>waarvan</i> garantieverplichtingen	0	0			0
<i>waarvan</i> overige verplichtingen	267.372	260.127	234.681	– 554	494.254

Budgetflexibiliteit

De oorspronkelijke budgetflexibiliteit in de ontwerpbegroting 2022 was 10%, oftewel 90% van het kasbudget was al juridisch verplicht. Bij de 1^e suppletoire begroting 2022 steeg dit naar 96%, vanwege reeds aangegane verplichtingen bij onder andere de onderzoeksbudgetten.

Het percentage juridisch verplicht bij de 2^e suppletoire begroting is 99%, 3% hoger dan bij de 1^e suppletoire begroting. Dit heeft te maken met reeds aangegane verplichtingen bij onder andere Cybersecurity en ICT-beleid.

Toelichting

Uitgaven

Ontvangsten

Ontvangsten High Trust

De High Trust-ontvangsten bestaan voornamelijk uit door de ACM ontvangen boetes. Die fluctueren door de jaren heen. Dit komt onder andere door het aantal en de hoogte van door de ACM opgelegde boetes. De ACM is hierin volledig onafhankelijk. Op basis van de huidige realisatie is de raming van de boete ontvangsten met € 69,4 mln verhoogd.

3.2 Beleidsartikel 2 Bedrijvenbeleid: innovatie en ondernemerschap voor duurzame welvaarts groei

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 8 Budgettaire gevolgen van beleid art. 2 Bedrijvenbeleid: innovatie en duurzaam ondernemen (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen) (1)	Stand 1 ^e suppletoire begroting (incl. ISB, NvW en amendementen) (2)	Mutaties Miljoenennota (incl. ISB, NvW en amendementen)	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting (3) Overige mutaties 2 ^e suppletoire begroting	Stand 2 ^e suppletoire begroting (4) = (2) + (3)
Verplichtingen	9.641.689	11.138.550	- 1.244.849	- 897.910	8.995.791
Uitgaven	6.791.506	7.081.086	- 842.084	- 334.929	5.904.073
Subsidies (regelingen)	5.576.644	5.868.821	- 886.021	- 295.105	4.687.695
MKB-Innovatiestimulering Topsectoren (MIT)	25.908	26.608	- 12.881		13.727
Eurostars	19.583	19.583	1.209	- 2.355	18.437
Bevorderen ondernemerschap	27.107	24.679	1.649	- 2.038	24.290
Cofinanciering EFRO	38.335	38.303	- 9.963	- 1.569	26.771
Bijdrage aan ROM's	8.477	8.477	1.393	- 648	9.222
Verduurzaming industrie	23.936	16.860	34.725	7.076	58.661
Startup beleid	16.900	13.552	- 3.104	461	10.909
Urgendamaatregelen Industrie	35.300	36.743	- 34.650		2.093
Invest-NI	10.802	10.356	288		10.644
Tegemoetkoming vaste lasten	4.408.500	4.408.500	- 800.000	- 99.500	3.509.000
Europees Defensie Fonds cofinanciering	5.000	4.380		- 4.322	58
Omscholing naar tekortsectoren	40.000	40.000			40.000
Tegemoetkoming vaste lasten Startersregeling	35.000	35.000		- 15.000	20.000
Infrastructuur duurzame industrie (PIDI)	13.500	10.638	- 9.304		1.334
Herstructurering winkelgebieden	11.200	9.937	- 1.200		8.737
R&D mobiliteitssectoren	37.500	37.500			37.500
SEG	350.000	525.000			525.000
NGF - project AiNed	0	13.600	- 13.600		0
NGF - project Groenvermogen	21.530	10.395	- 600	- 600	9.195
NGF - project Health RI	4.400	10.000			10.000
NGF - project RegMed XB	12.800	20.900			20.900
NGF - project QuantumDeltaNL	41.900	67.800			67.800
Indirecte kostencompensatie ETS	81.600	87.864		- 22.864	65.000
IPCEI Cloudinfrastructuur en services	10.000	10.000	- 9.951	- 49	0
IPCEI Micro elektronica	30.000	30.000	- 29.951	- 49	0
NGF - project Nationaal Onderwijslab	5.460	5.460	- 5.460		0
Aanvullende tegemoetkoming evenementen	245.000	120.000			120.000
Omzetderving Limburg	12.000	24.000		- 310	23.690
NGF project Oncode-PACT	0	10.000		- 713	9.287
EuroHPC	0	0	2.500		2.500
Euro QCI	0	0	2.319	- 2.903	- 584
Brexit Adjustment Reserve	0	187.800		- 149.000	38.800
Overig	4.906	4.886	560	- 722	4.724
Leningen	107.000	107.000	0	0	107.000
Bedrijfssteun	4.000	4.000			4.000
Qredits	103.000	103.000			103.000
Garanties	157.541	107.541	0	- 50.000	57.541

	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen) (1)	Stand 1° supplettoire begroting (incl. ISB, NvW en amendementen) (2)	Mutaties 2° supplettoire begroting (3) Mutaties Miljoe- nennota (incl. ISB, NvW en amende- menten)	Overige mutaties 2° supplettoire begroting	Stand 2° supplettoire begroting (4) = (2) + (3)
BMKB	37.624	37.624	– 950		36.674
BMKB-Groen	0	0	950		950
Groeifaciliteit	8.172	8.172			8.172
Garantie Ondernemersfinanciering	11.745	11.745			11.745
Garantie Ondernemersfinanciering Corona	100.000	50.000		– 50.000	0
Opdrachten	11.939	10.760	567	– 75	11.252
Onderzoek en opdrachten	4.455	4.338	– 13	44	4.369
Caribisch Nederland	1.083	994	242		1.236
Regeldruk	2.336	2.336		– 43	2.293
Budget Samenwerking regio	665	354	338	24	716
Small Business Innovation Research	3.400	2.738		– 100	2.638
Bijdrage aan agentschappen	151.678	170.008	5.286	7.612	182.906
Bijdrage RVO.nl	151.135	169.465	5.268	7.612	182.345
Bijdrage Agentschap Telecom	543	543	18		561
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	340.286	352.268	25.168	5.840	383.276
Bijdrage aan TNO	178.863	188.845	20.317	9.850	219.012
Kamer van Koophandel	135.958	137.958	3.913	2.952	144.823
Bijdrage aan NWO-TTW	25.465	25.465	938	– 6.962	19.441
Bijdrage aan medeoverheden	13.998	13.998	13.688	0	27.686
MKB Innovatiestimulering Topsectoren (MIT)	13.998	13.998	13.688		27.686
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties	432.420	450.690	– 13.472	– 5.701	431.517
Internationaal Innoveren	52.766	66.808	– 20.318		46.490
PPS toeslag	199.068	201.281	5.968	361	207.610
TO2 (excl. TNO)	55.880	56.620	3.201	80	59.901
Topsectoren overig	10.749	14.915	6.120	– 7.322	13.713
Ruimtevaart (ESA)	72.726	72.726	3.402	5.397	81.525
Bijdrage NBTC	9.425	9.425	100	230	9.755
Overige bijdragen aan organisaties	5.806	5.965	363	– 798	5.530
Economische ontwikkeling en technologie	10.000	6.950	68	– 3.649	3.369
EU-cofinanciering JTF	16.000	16.000	– 12.376		3.624
Storting begrotingsreserve	0	0	12.700	2.500	15.200
Storting reserve BMKB Groen	0	0	12.700	2.500	15.200
Ontvangsten	672.151	1.145.356	– 350.000	254.116	1.049.472
Luchtvaartkredietfaciliteit	1.712	1.712		– 612	1.100
Rijksoctrooiwet	47.041	47.156		3.600	50.756
Eurostars	4.250	4.250		– 1.036	3.214
Joint Strike Fighter	9.000	9.000		– 3.600	5.400
Diverse ontvangsten	1.648	1.738		18.114	19.852
Bedrijfssteun	89.500	27.500			27.500
Tegemoetkoming vaste lasten	465.000	465.000	– 350.000	185.000	300.000
Tegemoetkoming vaste lasten starters	0	0		150	
BMKB	33.000	33.000	– 2.500		30.500
Onttrekking reserve BMKB	0	10.000		2.500	12.500
Onttrekking reserve Klein Krediet Corona	0	5.000		2.500	7.500

	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen) (1)	Stand 1° supplétoire begroting (incl. ISB, NvW en amendementen) (2)	Mutaties 2° supplétoire begroting (3)		Stand 2° supplétoire begroting (4) = (2) + (3)
			Mutaties Miljoenennota (incl. ISB, NvW en amendementen)	Overige mutaties 2° supplétoire begroting	
BMKB groen	0	0	2.500	- 2.500	0
Groeifaciliteit	8.000	8.000			8.000
Garantie Ondernemingsfinanciering	13.000	13.000			13.000
Onttrekking reserve Garantie Ondernemingsfinanciering	0	35.000		50.000	85.000
Brexit Adjustment Reserve	0	485.000			485.000

Tabel 9 Uitsplitsing verplichtingen (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen) (1)	Stand 1° supplétoire begroting (incl. ISB, NvW en amendementen) (2)	Mutaties 2° supplétoire begroting (3)		Stand 2° supplétoire begroting (4) = (2) + (3)
			Mutaties Miljoenennota (incl. ISB, NvW en amendementen)	Overige mutaties 2° supplétoire begroting	
Verplichtingen	9.641.689	11.138.550	- 1.244.849	- 897.910	8.995.791
waarvan garantieverplichtingen	1.650.000	1.650.000			1.650.000
waarvan overige verplichtingen	7.991.689	9.488.550	- 1.244.849	- 897.910	7.345.791

Budgetflexibiliteit

De oorspronkelijke budgetflexibiliteit in de ontwerpbegroting 2022 was 21%, oftewel 79% van het kasbudget 2022 was al juridisch verplicht. Bij de 1° supplétoire begroting 2022 daalde dit naar circa 76%, met name als gevolg van toegevoegd budget voor NGF-projecten en Brexit Adjustment Reserve (BAR), waarvoor nog geen juridische verplichtingen waren aangegaan. Doordat er gedurende het jaar verplichtingen zijn aangegaan voor de bovengenoemde projecten (voor NGF en BAR) is het percentage juridisch verplicht gestegen naar 78%. Voor de BAR is er € 149 mln doorschoven naar volgend jaar.

Toelichting

Verplichtingen

Ten opzichte van de stand in de Miljoenennota word het verplichtingenbudget in 2022 met € 898 mln verlaagd. Dit heeft in het bijzonder de volgende oorzaken:

- Het verplichtingenbudget 2022 voor de regeling Tegemoetkoming vaste lasten (TVL) wordt verlaagd met € 900 mln, op basis van een actuele raming van RVO.nl.
- Het verplichtingenbudget 2022 voor de regeling Tegemoetkoming vaste lasten starters wordt verlaagd met € 20 mln, op basis van een actuele raming van RVO.nl.
- Verhoging van het verplichtingenbudget voor PPS-toeslag met € 38 mln. De PPS-toeslag regeling kent een open-einde. De overschrijding van het verplichtingenbudget is ontstaan door onder andere het doorschuiven van een bedrag van € 10 mln voor TKI-Energie van 2021 naar 2022. Er zijn meer aanvragen binnengekomen na de sluitingsdatum. Daarnaast is er voor 2022 ongeveer € 17 mln meer budget uitgekeerd aan projecttoeslagen.
- Voor de IPCEI's Micro elektronica, Cloudinfrastructuur en services zijn het subsidiebudget en de uitvoeringskosten niet benut. Dit is het gevolg van een verlengd notificatietraject bij de Europese Commissie. De

IPCEI's kunnen pas van start gaan wanneer de Europese Commissie de projecten heeft goedgekeurd. Van de onderuitputting is € 15 mln aan verplichtingenbudget ingezet om overschrijding op de PPS-toeslag en SBO te dekken.

Uitgaven

Subsidies

Tegemoetkoming Vaste Lasten (TVL)

De verlaging van het budget met € 99,5 mln betreft een bijstelling van het budget op basis van actuele ramingen van RVO.nl. In verband hiermee wordt het budget voor de TVL verlaagd met € 100 mln en het budget voor de regeling Continuïteit bruine vloot verhoogd met € 0,5 mln.

Tegemoetkoming vaste lasten starters

De verlaging van het budget met € 15 mln betreft een bijstelling van het budget in verband met lager dan geraamd beroep op de regeling.

Brexit Adjustment Reserve (BAR)

De BAR bedrijfslevenregeling (gefinancierd uit EU-middelen) is 1 november 2022 opengegaan. Dit is later dan gepland, waardoor er voor 2022 € 149,8 mln minder nodig is dan verwacht.

Indirecte kostencompensatie ETC

Door de hoge energie- en gasprijzen is bij een aantal grootverbruikers in 2021 de productie gedaald, met als gevolg dat in 2022 voor € 22,9 mln minder aanspraak is gemaakt op deze regeling.

Garanties

Garantie Ondernemersfinanciering Corona

Betreft afroaming van de Garantie Ondernemersfinanciering Corona met € 50 mln, vanwege lager dan verwacht beroep op de regeling. Samen met een € 50 mln onttrekking uit de reserve Garantie Ondernemersfinanciering is er in totaal € 100 mln afgeboekt bij de Garantie Ondernemersfinanciering Corona. De € 100 mln vloeit terug naar de algemene middelen.

Bijdrage aan ZBO's/RWT's

NWO-TTW

Het budget voor NWO-TTW wordt met € 7,0 mln verlaagd in verband met lagere uitgaven door NWO-TTW dan geraamd. Dit komt met name door vertraging van projecten ten gevolge van de beperkende maatregelen in verband met COVID-19.

Ontvangsten

Tegemoetkoming Vaste Lasten (TVL)

De ontvangstenraming voor de TVL wordt in 2022 met € 185 mln verhoogd in verband met te verwachten terugbetalingen van subsidie, met name ten gevolge van lager dan verwachte omzetsderving.

Onttrekking reserve Garantie Ondernemingsfinanciering

Betreft onttrekking uit de reserve Garantie Ondernemingsfinanciering van € 50 mln. De reden hiervoor is dat er minder beroep gedaan is op de Corona variant van de Garantie Ondernemingsfinanciering, daarnaast is de regeling

reeds gesloten. Samen met een € 50 mln afroaming van de Garantie Ondernemersfinanciering Corona is er in totaal € 100 mln afgeboekt bij de Garantie Ondernemersfinanciering Corona. De € 100 mln vloeit terug naar de algemene middelen.

Toelichting op de begrotingsreserves

Er zijn begrotingsreserves voor de Borgstelling MKB-kredieten (BMKB) (inclusief het Coronaluik), de Borgstelling MKB-kredieten groen (BMKB groen), de regeling Garantie Ondernemingsfinanciering (GO) (inclusief de Coronamodule van de GO), de groeifaciliteit (GF), de garanties voor nieuwe aanbieders van MKB-financiering en de regeling Klein Krediet Corona (KKC).

De reguliere GO, GF en de garanties voor alternatieve aanbieders van MKB-financiering betreffen kostendekkende garanties, waarvan de te realiseren premieontvangsten naar verwachting toereikend zijn voor het afdekken van eventuele verliesdeclaraties. Er worden ultimo 2022 onttrekking voorgenomen voor de kasbuffers voor de BMKB (€ 12,5 mln), de KKC (€ 7,5 mln) en de GO (€ 85 mln). De € 85 mln onttrekking van de GO was eerder geraamd op € 35 mln en wordt met de 2^e suppletoire begroting verhoogd met € 50 mln. Daarnaast wordt er ultimo 2022 een storting voorgenomen voor de kasbuffer voor de BMKB groen (€ 15,2 mln).

Ultimo begrotingsjaar wordt mede op basis van het gebruik van deze faciliteiten en de daarbij behorende gerealiseerde ontvangsten en uitgaven voor deze regelingen definitief vastgesteld of er een aanvullende onttrekking of storting dient plaats te vinden.

**Tabel 10 Begrotingsreserve Borgstelling MKB-kredieten (BMKB)
(bedragen x € 1.000)**

Stand 1/1/2022	214.657
+ Geraamde storting	
– Geraamde onttrekking	– 12.500
Stand (raming) per 31/12/2022	202.157

Tabel 11 Begrotingsreserve Borgstelling MKB-kredieten groen (BMKB groen) (bedragen x € 1.000)

Stand 1/1/2022	
+ Geraamde storting	15.200
– Geraamde onttrekking	
Stand (raming) per 31/12/2022	15.200

**Tabel 12 Begrotingsreserve Garantie Ondernemingsfinanciering (GO)
(bedragen x € 1.000)**

Stand 1/1/2022	289.636
+ Geraamde storting	
– Geraamde onttrekking	– 85.000
Stand (raming) per 31/12/2022	204.636

Tabel 13 Begrotingsreserve Groeifaciliteit (bedragen x € 1.000)

Stand 1/1/2022	67.646
+ Geraamde storting	
– Geraamde onttrekking	
Stand (raming) per 31/12/2022	67.646

Tabel 14 Begrotingsreserve Garantie MKB-faciliteiten (bedragen x € 1.000)

Stand 1/1/2022	20.932
+ Geraamde storting	
– Geraamde onttrekking	
Stand (raming) per 31/12/2022	20.932

Tabel 15 Begrotingsreserve Klein Krediet Corona (bedragen x € 1.000)

Stand 1/1/2022	24.702
+ Geraamde storting	
– Geraamde onttrekking	– 7.500
Stand (raming) per 31/12/2022	17.202

3.3 Beleidsartikel 3 Toekomstfonds

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 16 Budgettaire gevolgen van beleid art. 3 Toekomstfonds (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen) (1)	Stand 1 ^e suppletoire begroting (incl. ISB, NvW en amendementen) (2)	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting (3) Mutaties Miljoenennota (incl. ISB, NvW en amendementen)	Overige mutaties 2 ^e suppletoire begroting	Stand 2 ^e suppletoire begroting (4) = (2) + (3)
Verplichtingen	169.513	460.595	- 24.615	9.565	445.545
Uitgaven	245.374	393.198	385	9.565	403.148
Subsidies (regelingen)	3.162	5.151	0	2.700	7.851
Smart Industry (subsidie)	184	793	0		793
Haalbaarheidsstudies STW	0	19	0		19
Thematisch Technology Transfer	2.978	4.339	0	2.700	7.039
Leningen	233.474	372.307	106	5.300	377.713
Startups / MKB financiering					
<i>Volledig revolverend</i>					
Fund to Fund	27.292	73.055	0		73.055
ROM's	17.000	18.913	0		18.913
Dutch Future Fund	6.000	10.000	0		10.000
Deep Tech Fund	25.000	35.000	0		35.000
Fonds Alternatieve Financiering	10.000	20.000	0		20.000
<i>Deels revolverend</i>					
Innovatiekrediet	56.999	78.986	- 17.539	- 5.000	56.447
Risicokapitaal SEED	53.559	76.693	0		76.693
Vroege fase / informal investors	20.514	32.026	0		32.026
Investerings in fundamenteel en toegepast onderzoek					
<i>Met vermogensbehoud</i>					
Investerings infundamenteel en toegepast onderzoek	2.500	3.569	6.053	- 5.313	4.309
Onco research	2.431	4.630	11.486	9.100	25.216
Smart Industry (leningen)	315	372	0		372
Thematische Technology Transfer	7.364	13.063	106	6.513	19.682
REGMED	4.500	6.000	0		6.000
Bijdrage aan agentschappen	8.738	15.740	279	1.565	17.584
Bijdrage RVO.nl	8.738	15.740	279	1.565	
Ontvangsten	75.300	106.000	0	0	106.000
ROM's	30.000	30.000	0		30.000
Fund to Fund	17.900	47.650	0		47.650
DVI II	1.100	2.050	0		2.050
Innovatiekredieten	16.000	16.000	0		16.000
SEED	10.300	10.300	0		10.300

Tabel 17 Uitsplitsing verplichtingen (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen) (1)	Stand 1 ^e Mutaties 2 ^e suppletoire begroting (3)			Stand 2 ^e suppletoire begroting (4) = (2) + (3)
		suppletoire begroting (incl. ISB, NvW en amendementen) (2)	Mutaties Miljoenennota (incl. ISB, NvW en amendementen)	Overige mutaties 2 ^e suppletoire begroting	
Verplichtingen	169.513	460.595	- 24.615	9.565	445.545
<i>waarvan</i> garantieverplichtingen	0	0			0
<i>waarvan</i> overige verplichtingen	169.513	460.595	- 24.615	9.565	445.545

Budgetflexibiliteit

De oorspronkelijke budgetflexibiliteit in de ontwerpbegroting 2022 was 27%, oftewel 73% van het kasbudget 2022 was al juridisch verplicht. Bij de 1^e suppletoire begroting 2021 daalde dit naar circa 36%. De budgetflexibele ruimte had met name betrekking op het Deep Tech Fund, de SEED Capital Regeling, REGMED en Onco research. De commitering voor het Deep Tech fund is inmiddels verricht, waardoor ten tijde van de 2^e suppletoire begroting circa 82% van het kasbudget 2022 is verplicht. De budgetflexibiliteit is derhalve circa 18%.

Toelichting

Verplichtingen

Het verplichtingenbudget is ten opzichte van de mutaties in de Miljoenennota met € 9,6 mln verhoogd. Dit heeft met name betrekking op een verhoging van het verplichtingenbudget voor Thematisch Technology Transfer van € 9,5 mln in verband met een tender op het onderwerp pandemische paraatheid. VWS heeft de middelen hiervoor beschikbaar gesteld.

Uitgaven

Leningen

Innovatiekrediet

Er is € 5 mln beschikbaar gesteld van het Innovatiekrediet voor Onco Research. Dit budget kwam beschikbaar doordat er vorig jaar meer ontvangsten waren binnengekomen bij het Innovatiekrediet dan geraamd.

Investerings in fundamenteel en toegepast onderzoek

Er is € 4,1 mln beschikbaar gesteld van de TOF-regeling voor Onco Research. Dit budget kwam beschikbaar doordat er een project niet is doorgegaan. Verder is er per abuis in de 2^e suppletoire EZK-begroting 2021 € 1,2 mln van het instrument Thematische Technology Transfer overgeboekt. Dit is gecorrigeerd.

Onco Research

Er is in totaal € 9,1 mln beschikbaar gesteld voor Onco Research met middelen van de TOF-regeling en het Innovatiekrediet. De middelen zijn bedoeld voor de tweede fase van de subsidieverstrekking aan Onco.

Thematische Technology Transfer

VWS heeft € 9,5 mln beschikbaar gesteld voor een tender op het onderwerp pandemische paraatheid. Hiervan is € 5,3 mln voor het leningeninstrument en is € 4,2 mln beschikbaar gesteld als bijdrage aan RVO en het subsidieinstrument van Thematische technology Transfer. Hiernaast is per abuis in de 2^e suppletoire EZK-begroting 2021 € 1,2 mln van het instrument Thematische Technology Transfer overgeboekt naar het instrument Investerings in fundamenteel en toegepast onderzoek. Dit is gecorrigeerd.

3.4 Beleidsartikel 4 Een doelmatige energievoorziening en beperking van de klimaatverandering

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 18 Budgettaire gevolgen van beleid art. 4 Een doelmatige energievoorziening en beperking van de klimaatverandering (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen) (1)	Stand 1 ^e suppletoire begroting (incl. ISB, NvW en amendementen) (2)	Mutaties Miljoenennota (incl. ISB, NvW en amendementen) (3)	Overige mutaties 2 ^e suppletoire begroting (4)	Stand 2 ^e suppletoire begroting (4) = (2) + (3) + (4)
Verplichtingen	13.075.972	18.366.965	10.348.744	- 153.712	28.561.997
Uitgaven	4.983.223	7.329.610	3.961.245	- 54.150	11.236.705
Subsidies (regelingen)	4.582.452	4.656.721	3.154.436	- 1.626.782	6.184.375
Missiegedriven Onderzoek Ontwikkeling en Innovatie (MOOI)	60.135	61.280	0	5.546	66.826
Hernieuwbare Energietransitie (HER+)	42.140	42.140	- 7.000	- 2.878	32.262
Energie-efficiency	2.368	2.187	0	- 236	1.951
Green Deals	500	500	100	0	600
Demonstratieregeling Klimaat- en Energie-innovatie (DEI+)	75.963	100.298	- 5.160	- 9.273	85.865
Subsidieregeling Duurzame Scheepsbouw (SDS)	7.075	2.475	0	58	2.533
Projecten Klimaat en Energieakkoord	3.981	2.231	0	- 166	2.065
SDE	687.400	598.000	- 386.000	- 50.000	162.000
SDE+	2.585.508	2.651.783	- 1.713.408	- 232.340	706.035
SDE++	76.855	662.359	820.000	- 1.400.569	81.790
Aardwarmte	17.500	17.500	0	0	17.500
ISDE-regeling	258.000	256.700	- 35.000	63.300	285.000
Carbon Capture Storage (CCS)	4.080	2.780	0	0	2.780
Hoge Flux Reactor	6.401	6.401	0	0	6.401
Caribisch Nederland	6.144	10.404	17.216	10.996	38.616
Overige subsidies	50.000	71.600	- 14.000	1.258	58.858
Opschalingsinstrument waterstof	4.000	138.600	- 138.350	0	250
Subsidieregeling Coöperatieve Energieopwekking (SCE)	42.519	2.200	0	- 1.369	831
Subsidieondersteuning verduurzaming MKB	25.633	24.283	0	- 4.283	20.000
IPCEI waterstof	3.000	3.000	0	- 826	2.174
Vulmaatregelen gasopslag	623.250	0	0	0	0
Infrastructuur Duurzame Industrie (PIDI)	0	0	9.002	- 4.574	4.428
Schadeafhandeling mijnbouw Limburg	0	0	1.531	- 1.426	105
Tegemoetkoming energieprijzen 2022	0	0	3.154.000		3.154.000
Tijdelijk prijsplafond energie kleinverbruikers 2023	0	0	1.451.505		1.451.505
Leningen	61.400	2.361.400	0	0	2.361.400
Lening EBN	61.400	61.400	0	0	61.400
Lening EBN voor vullen Bergermeer	0	2.300.000	0	0	2.300.000
Garanties	0	0	0	0	0
Verliesdeclaratie aardwarmte					
Opdrachten	36.953	36.853	- 13.203	- 2.843	20.807
Onderzoek mijnbouwbodembeweging	1.986	1.647	1.000	- 35	2.612
SodM onderzoek	2.425	2.194	0	0	2.194

	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen) (1)	Stand 1° suppletoire begroting (incl. ISB, NvW en amendementen) (2)	Mutaties 2° suppletoire begroting (3)		Stand 2° suppletoire begroting (4) = (2) + (3)
			Mutaties Miljoe- nennota (incl. ISB, NvW en amende- menten)	Overige mutaties 2° suppletoire begroting	
Uitvoeringsagenda klimaat	623	473	0	- 273	200
Klimaat mondiaal	335	890	0	0	890
Onderzoek en opdrachten	31.584	31.649	- 14.203	- 2.535	14.911
Bijdrage aan agentschappen	81.435	114.632	2.476	- 9.602	107.506
Bijdrage RVO.nl	64.746	92.042	2.374	- 3.106	91.310
Bijdrage Agentschap Telecom	4.103	4.103	702	- 332	4.473
Bijdrage NEa	7.536	11.700	244	- 4.747	7.197
Bijdrage KNMI	1.264	1.925	44	0	1.969
Bijdrage NVWA	886	886	28	- 47	867
Bijdrage RIVM	1.600	1.001	54	- 1.000	55
Bijdrage RWS	1.300	2.975	- 970	- 370	1.635
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	142.417	145.907	- 1.597	- 6.282	138.028
Doorsluis COVA-heffing	111.000	111.000	- 2.760	- 9.726	98.514
TNO kerndepartement	29.690	33.180	1.099	3.444	37.723
TNO SodM	1.727	1.727	64	0	1.791
Bijdrage aan medeoverheden	1.340	1.340	12.915	- 205	14.050
Uitkoopregeling	1.340	1.340	1.715	- 205	2.850
Regeling toezicht energiebesparingsplicht	0	0	11.200	0	11.200
Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties	10.893	12.200	- 287	- 2.320	9.593
Nuclear Research Group (NRG)	8.259	8.259	330	- 921	7.668
Internationale contributies	1.624	2.050	- 125	0	1.925
PBL Rekenmeesterfunctie	1.010	1.891	- 1.492	- 399	0
ILT handhaving F-gassen	0	0	1.000	- 1.000	0
Stortingen begrotingsreserve	66.333	557	806.505	1.593.884	2.400.946
Storting in begrotingsreserve duurzame energie en klimaattransitie	66.333	0	806.505	1.593.884	2.400.389
Storting in begrotingsreserve aardwarmte	0	557	0	0	557
Ontvangsten	3.720.277	5.911.419	1.800	- 14.533	5.898.686
Ontvangsten COVA	111.000	111.000	0	- 12.486	98.514
Opbrengst heffing ODE (SDE++)	2.692.000	2.906.000	0	0	2.906.000
Ontvangsten zoutwinning	2.511	2.511	0	0	2.511
Onttrekking reserve duurzame energie en klimaattransitie	4.186	1.576.186	0	0	1.576.186
ETS-ontvangsten	900.000	1.300.000	0	0	1.300.000
Diverse ontvangsten	10.580	15.722	1.800	- 2.047	15.475

Tabel 19 Uitsplitsing verplichtingen (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen) (1)	Stand 1° suppletoire begroting (incl. ISB, NvW en amendementen) (2)	Mutaties 2° suppletoire begroting (3)		Stand 2° suppletoire begroting (4) = (2) + (3)
			Mutaties Miljoe- nennota (incl. ISB, NvW en amende- menten)	Overige mutaties 2° suppletoire begroting	
Verplichtingen	13.075.972	18.366.965	10.348.744	- 153.712	28.561.997
waarvan garantieverplichtingen	44.200	44.200	0	0	44.200
waarvan overige verplichtingen	13.031.772	18.322.765	10.348.744	- 153.712	28.517.797

Budgetflexibiliteit

De oorspronkelijke budgetflexibiliteit in de Ontwerpbegroting 2022 was ongeveer 15%, ofwel 85% van het beschikbare kasbudget was al juridisch verplicht. Met de mutaties van de 4^e, 6^e, 8^e, 9^e en 10^e ISB en de 1^e en 2^e suppletoire begrotingen daalt het percentage juridisch verplicht naar 69%: het resterende budget is vrijwel geheel bestuurlijk gebonden.

Toelichting

Verplichtingen

De verlaging van het verplichtingenbudget met € 153,7 mln die in het kader van de Najaarsnota wordt doorgevoerd is een saldo van verhogingen en verlagingen van het verplichtingenbudget.

De belangrijkste verhogingen van verplichtingenbudgetten betreffen:

- Vulmaatregelen gasopslag (€ 11,1 mln). omdat de subsidiebeschikking aan EBN hoger is uitgevallen dan bij Miljoenennota ingeschat.
- Storting in de begrotingsreserve duurzame energie en klimaattransitie (€ 1.593,9 mln): zie de toelichting bij de uitgaven.
- De HER+ met € 31,7 mln, voor het grootste deel heeft dit betrekking op de ophoging van de HER+ met € 30 mln.
- De ISDE-regeling (€ 97 mln) om te kunnen voldoen aan de toegenomen belangstelling voor subsidies voor isolatiemaatregelen en warmtepompen als gevolg van de gestegen energieprijzen.
- Caribisch Nederland (€ 16,5 mln) om een impuls te geven aan de verduurzaming van de energieopwekking op Saba, Sint-Eustatius en Bonaire.
- Overige subsidies (€ 16 mln) om de Specifieke Uitkering aan de provincie Flevoland voor de Rijksbijdrage aan het Windpark Zeewolde te dekken.

Tegenover deze verhogingen staan verlagingen van het verplichtingenbudget van:

- Doorsluis COVA-heffing (€ 8,4 mln), omdat door de hogere brandstofprijzen in 2022 minder aan de pomp getankt is.
- De DEI+-regeling (€ 11,5 mln) als gevolg van minder subsidieaanvragen dan verwacht.
- SDE+ (€ 58,6 mln) als gevolg van lagere aangegane verplichtingen in het kader van het flankerend beleid rond SDE+ en WOZ.
- SDE++ (€ 1.685,6 mln) als gevolg van lagere verplichtingen in het kader van de SDE++-regeling en het doorschuiven van de nadeelcompensatie van de productiebeperking van kolencentrales naar 2023.
- Subsidieregeling Coöperatieve Energieopwekking (€ 119,3 mln), omdat er veel minder subsidieaanvragen zijn ingediend dan verwacht daar de markt van oordeel is dat de subsidiebedragen te laag zijn.
- Subsidie Verduurzaming MKB (€ 5,5 mln) als gevolg van het tijdelijk stopzetten van de regeling na signalen van fraude met de regeling.
- IPCEI Waterstof (€ 13,3 mln),) omdat de subsidiebehoefte van het door de Europese Commissie goedgekeurde project in de eerste golf lager was dan het beschikbaar gestelde budget (€ 35 mln).

Uitgaven

Subsidies

Missiegedriven Onderzoek Ontwikkeling en Innovatie (MOOI)

Op de middelen die bestemd zijn voor de regeling MOOI is er sprake van een overschrijding van € 5,5 mln, omdat er meer subsidievoorschotten in 2022 zullen worden uitgekeerd dan eerder geraamd.

Demonstratieregeling Enrgie- en klimaatinnovatie (DEI+)

Op het kasbudget van de DEI+ is sprake van een onderuitputting van € 9,3 mln, vooral als gevolg van lagere benutting van de regeling en vertraging van projecten.

SDE

Op de uitfinanciering van de SDE-regeling vinden, als gevolg van de sterk gestegen energieprijzen, aanzienlijk lagere kasuitgaven plaats dan waar bij Miljoenennota rekening mee gehouden was. De ongebruikte middelen (€ 50 mln) blijven beschikbaar via de reserve duurzame energie en klimaattransitie.

SDE+

Onder de SDE+ vallen, naast de uitgaven voor de regeling zelf, ook de subsidie aan TenneT voor de aanleg van het net op zee en het flankerende beleid rond de SDE+ en wind op zee. Ook hier is sprake van een omvangrijke onderuitputting (€ 232,3 mln) als gevolg van de gestegen energieprijzen: ook deze onderuitputting wordt in zijn geheel in de reserve duurzame energie en klimaattransitie gestort.

SDE++

Onder het budget voor de SDE++ vallen niet alleen de uitgaven voor de SDE ++-regeling zelf, maar ook de uitgaven voor de overeenkomst met Denemarken voor de statistische overdracht, voor de te treffen maatregelen rond de productiebeperking van de kolencentrales in Nederland en voor de kapitaalversterking van de netwerkbedrijven. De verwachting is dat de gehele, voor de productiebeperking gereserveerde middelen (€ 900 mln) en de voor de kapitaalversterking van de netwerkbedrijven gereserveerde middelen (€ 500 mln) niet meer in 2022 worden besteed en doorschuiven naar 2023. De ongebruikte middelen blijven beschikbaar via de reserve duurzame energie en klimaattransitie, zodat deze middelen in 2023 aan de reserve kunnen worden onttrokken om de doorgeschoven uitgaven te kunnen financieren.

ISDE

Omdat het plafond voor de ISDE-regeling in 2022 met € 97 mln wordt opgehoogd (zie bij verplichtingen) wordt ook het kasbudget 2022 opgehoogd met € 63,3 mln (het restant komt in 2023 tot betaling).

Caribisch Nederland

EZK zal in 2022 een extra financiële bijdrage leveren aan de verduurzaming van de energieopwekking op Caribisch Nederland. Voor Bonaire wordt € 10 mln op de begroting gereserveerd. De exacte bijdrage voor 2022 moet nog bepaald worden. Ook wordt zo'n € 1 mln extra aan netbeheersubsidies uitgegeven als gevolg van de verslechtering van de koers van de euro ten opzichte van de dollar.

Bijdrage aan ZBO's/RWT's

Doorsluis COVA-heffing

Zie de toelichting bij Ontvangsten.

Stortingen begrotingsreserve

Storting in begrotingsreserve duurzame energie en klimaattransitie

Er is sprake is van aanzienlijke hogere onderuitputting (€ 1.621,9 mln) bij de SDE, de SDE+ en de SDE++ (zie hiervoor) dan waar al bij Miljoenennota rekening mee gehouden was. Ook deze onderuitputting wordt in zijn geheel in de reserve duurzame energie en klimaattransitie gestort. De volledige storting komt hiermee voor 2022 uit op € 2,4 mld.

Ontvangsten

Ontvangsten COVA

De COVA-heffing is een opslag die wordt geheven op aardolieproducten in Nederland en is bedoeld voor het financieren van het aanhouden van strategische olievoorraden door de Stichting Centraal Orgaan Voorraad-vorming Aardolieproducten (COVA). Als gevolg van de energiecrisis, voor het grootste deel het gevolg van de oorlog in Oekraïne, is er minder brandstof verbruikt. Hierdoor wordt er € 12,5 mln minder voorraadheffing opgehaald en wordt er ook minder doorgesluisd aan de COVA.

Toelichting op de begrotingsreserves

Tabel 20 Begrotingsreserve Duurzame energie en klimaattransitie (bedragen x € 1.000)

Stand 1/1/2022	3.979.230
+ Geraamde storting	2.400.389
– Geraamde onttrekking	– 1.576.185
Stand (raming) per 31/12/2022	4.803.434

De begrotingsreserve voor duurzame energie en klimaattransitie is bestemd voor onbesteed gebleven middelen als gevolg van vertraging bij of het niet doorgaan van projecten waaraan subsidie is toegekend op basis van de SDE, de SDE+, de SDE++, de HER+ of de ISDE. Via de reserve blijven deze middelen ook in de toekomst beschikbaar voor het stimuleren van hernieuwbare energieproductie of CO₂-reductie. In 2022 zal in totaal € 2.400 mln in de begrotingsreserve gestort worden als onderuitputting op de SDE, de SDE+, de SDE++, de HER+ en de ISDE.

De verwachte onttrekking van in totaal € 1.576,2 mln betreft:

- de onttrekking van € 1.572 mln en toevoeging aan het SDE+++budget waartoe in het Coalitieakkoord van het huidige kabinet besloten is.
- De onttrekking van € 4,2 mln om de extra uitgaven op de SCE-regeling in 2022 als gevolg van het amendement-Sienot c.s. (Kamerstuk [35 570 XIII, nr. 12](#)) te dekken.

Tabel 21 Begrotingsreserve Aardwarmte (bedragen x € 1.000)

Stand 1/1/2022	18.056
+ Geraamde storting	557
– Geraamde onttrekking	– 80
Stand (raming) per 31/12/2022	18.533

De begrotingsreserve voor de garantieregeling Aardwarmte is bedoeld om het budget voor het mogelijk uitbetalen van verliesdeclaraties meerjarig in te kunnen zetten en een eventuele mismatch in de tijd tussen inkomsten (premies) en uitgaven (verliesdeclaraties) op te vangen. Om gebruik te kunnen maken van de garantieregeling Aardwarmte betalen marktpartijen een kostendeekkende premie aan de uitvoerder van de regeling (RVO.nl) die wordt gestort in de begrotingsreserve. Voor 2022 gaat het om een bedrag van € 0,56 mln. De onttrekking betreft de kosten die RVO.nl maakt voor de uitvoering van de regeling.

Tabel 22 Begrotingsreserve aan ECN verstrekte leningen (bedragen x € 1.000)

Stand 1/1/2022	6.600
+ Geraamde storting	
– Geraamde onttrekking	
Stand (raming) per 31/12/2022	6.600

De middelen in de begrotingsreserve risicopremie NRG zullen worden aangesproken als de Nuclear Research Group (NRG) – al dan niet tijdelijk of gedeeltelijk – niet kan voldoen aan de terugbetalingsverplichtingen volgens de afgesloten leningsovereenkomst.

3.5 Beleidsartikel 5 Een veilig Groningen met perspectief

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 23 Budgettaire gevolgen van beleid art. 5 Een veilig Groningen met perspectief (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen) (1)	Stand 1 ^e suppletoire begroting (incl. ISB, NvW en amendementen) (2)	Mutaties 2 ^e suppletoire begroting (3) Mutaties Miljoenennota (incl. ISB, NvW en amendementen)	Overige mutaties 2 ^e suppletoire begroting	Stand 2 ^e suppletoire begroting (4) = (2) + (3)
Verplichtingen	1.026.461	9.487.308	1.527.923	717.421	11.732.652
Uitgaven	1.027.511	9.490.558	1.527.923	717.421	11.735.902
Subsidies (regelingen)	75.000	762.428	72.455	30.855	865.738
Waardevermeerderingsregeling	75.000	107.000	0	22.000	129.000
Geestelijke bijstand	0	550	0	0	550
Uitgaven Nadeelcompensatie	0	0	0	425	425
Duurzaam herstel	0	10.000	- 5.000	0	5.000
Woonbedrijf	0	3.028	90	0	3.118
Diverse subsidies versterken	0	9.050	63.515	0	72.565
Subsidieregelingen bestuurlijke afspraken	0	632.800	13.500	3.500	649.800
Huurderscompensatie	0	0	350	0	350
Nieuwbouwregeling	0	0	0	4.930	4.930
Inkomensoverdrachten	0	1.544	4	0	1.548
Tegemoetkoming aan huurders	0	1.544	4	0	1.548
(Schade)vergoeding	704.250	698.000	4.632	- 145.000	557.632
Vergoeding fysieke schade	506.250	476.000	0	- 100.000	376.000
Vergoeding waardedaling	116.000	100.000	0	- 35.000	65.000
Vergoeding immateriële schade	75.000	75.000	0	0	75.000
Commissie Bijzondere Situaties	1.500	1.500	975	0	2.475
Herbeoordeling waardedaling	0	25.000	- 7.500	- 10.000	7.500
Vastgelopen dossiers	0	15.000	1.057	0	16.057
Vergoeding zelf aangebrachte voorzieningen	5.500	5.500	100	0	5.600
Vergoeding schade door versterkingsmaatregelen	0	0	10.000	0	10.000
Opdrachten	2.380	7.522.038	1.333.500	937.933	9.793.471
Werkbudgetten	2.380	15.450	- 1.683	0	13.767
Versterkingsoperatie	0	460.176	- 177.908	157.500	439.768
Knelpunten (bestuurlijke afspraken)	0	22.500	532	- 13.500	9.532
Versterken industrie	0	982	59	0	1.041
Nieuwbouwregeling	0	4.930	0	- 4.930	0
Vergoeding Norg akkoord	0	7.018.000	1.512.500	798.863	9.329.363
Bijdrage aan agentschappen	239.631	237.181	13.474	182	250.837
Bijdrage RVO.nl	237.631	235.181	13.392	0	248.573
Bijdrage aan bestuur Instituut Mijnbouwschade Groningen (IMG)	2.000	2.000	82	182	2.264
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	1.050	1.550	0	0	1.550
TNO publieke SDRA	1.050	1.550	0	0	1.550
Bijdrage aan mede overheden	2.200	260.317	105.260	- 105.000	260.577

	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen) (1)	Stand 1° suppletoire begroting (incl. ISB, NvW en amendementen) (2)	Mutaties 2° suppletoire begroting (3)		Stand 2° suppletoire begroting (4) = (2) + (3)
			Mutaties Miljoe- nennota (incl. ISB, NvW en amende- menten)	Overige mutaties 2° suppletoire begroting	
MKB-programma (bestuurlijke afspraken)	2.200	2.200	0	0	2.200
Nationaal Programma Groningen	0	105.000	0	– 50.000	55.000
Compensatie gemeenten en provincie (bestuurlijke afspraken)	0	15.195	105.260	5.000	125.455
Clustering en gebiedsfonds (bestuurlijke afspraken)	0	135.922	0	– 60.000	75.922
Sociaal-emotionele ondersteuning door gemeenten (bestuurlijke afspraken)	0	2.000	0	0	2.000
Bijdrage aan (internationale) organisaties	3.000	7.500	– 1.402	– 1.549	4.549
Adviescollege Veiligheid Groningen (ACVG)	3.000	3.000	98	– 354	2.744
Commissie Bijzondere Situaties	0	1.500	– 1.500	0	0
Raad voor Rechtspraak	0	3.000	0	– 1.195	1.805
Ontvangsten	1.034.281	7.553.016	1.314.100	130.000	8.997.116
Ontvangsten NAM fysieke schade	490.625	788.444	0	0	788.444
Ontvangsten NAM uitvoeringskosten schade	226.356	443.303	– 16.777	0	426.526
Dividenduitkering EBN	0	2.800.000	– 214.000	0	2.586.000
Dividenduitkering GasTerra	4.000	4.000	– 400	0	3.600
Ontvangsten Mijnbouwwet	55.000	2.196.500	1.528.500	130.000	3.855.000
Ontvangsten NAM waardedaling	190.750	549.012	0	0	549.012
Ontvangsten NAM immateriële schade	65.000	56756	0	0	56.756
Ontvangsten NAM publieke SDRA	1.050	1909	0	0	1.909
Ontvangsten NAM versterken industrie	1.500	1651	0	0	1.651
Diverse ontvangsten	0	990	16.777	0	17.767
Ontvangsten NAM versterkingsoperatie	0	680521	0	0	680.521
Nationaal Programma Groningen (bijdrage NAM)	0	25000	0	0	25.000
Ontvangsten NAM Nieuwbouwregeling	0	4.930	0	0	4.930

Tabel 24 Uitsplitsing verplichtingen (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen) (1)	Stand 1° suppletoire begroting (incl. ISB, NvW en amendementen) (2)	Mutaties 2° suppletoire begroting (3)		Stand 2° suppletoire begroting (4) = (2) + (3)
			Mutaties Miljoe- nennota (incl. ISB, NvW en amende- menten)	Overige mutaties 2° suppletoire begroting	
Verplichtingen	1.026.461	9.487.308	1.527.923	717.421	11.732.652
waarvan garantieverplichtingen	0	0	0	0	0
waarvan overige verplichtingen	1.026.461	9.487.308	1.527.923	717.421	11.732.652

Budgetflexibiliteit

Het percentage juridisch verplicht in de ontwerpbegroting 2022 was circa 100%. Bij de 1° suppletoire begroting 2022 bleef dit percentage vrijwel gelijk doordat de middelen die van BZK werden overgeheveld ook grotendeels al juridisch verplicht waren. Ook in deze 2° suppletoire begroting blijft het percentage juridisch verplicht vrijwel ongewijzigd. Dit is het geval omdat de meeste uitgaven op artikel 5 een verplichting zijn op basis van wettelijke en ministeriële regelingen. Daarbij is eveneens de grootste uitgavenpost in 2022 (Norg akkoord, ca. € 9,3 mld) juridisch verplicht.

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven

Subsidies

Waardevermeerderingsregeling

Bewoners met € 1.000 schade of meer, kunnen met de waardevermeerderingsregeling maximaal € 4.000 subsidie ontvangen voor de verduurzaming van hun woning. Omdat de regeling tot 1 juni 2023 verlengd wordt, is in de tweede suppletoire begroting per saldo € 22 mln toegevoegd aan het budget (Kamerstukken II, 2022-2023,

Subsidieregelingen bestuurlijke afspraken

In het kader van de bestuurlijke afspraken uit 2020 zijn een aantal subsidie-regelingen geïntroduceerd. De middelen voor knelpunten staan in de categorie opdrachten, er vinden echter ook betalingen plaats in de categorie subsidies. Daarom is € 3,5 mln overgeheveld van de categorie opdrachten naar de categorie subsidies.

Nieuwbouwregeling

Mocht een eigenaar meerkosten maken voor maatregelen om nieuwe gebouwen aardbevingsbestendig te maken, dan kan de eigenaar daarvoor een bijdrage ontvangen via de Publieke Nieuwbouwregeling. Het begrote budget voor de nieuwbouwregeling is in zijn geheel overgeheveld van de categorie opdrachten naar de categorie subsidies.

(Schade)vergoeding

Vergoeding fysieke schade

Sinds 1 juli 2020 besluit het IMG over (fysieke) schadevergoedingen aan bewoners uit Groningen die aardbevingsschade hebben als gevolg van de gaswinning. Het IMG verwacht niet dat het voor 2022 begrote budget voor fysieke schadevergoeding tot uitkering zal komen. Het budget wordt daarom met € 100 mln neerwaarts bijgesteld.

Vergoeding waardedaling

Sinds september 2020 besluit het IMG over vergoedingen voor de waardedaling van woningen in het aardbevingsgebied. Het IMG verwacht dat € 35 mln van het voor 2022 begrote budget voor de waardedalingsregeling pas in 2023 tot uitkering komt. Het budget wordt daarom neerwaarts bijgesteld.

Herbeoordeling waardedaling

Groningers die een lagere schadevergoeding voor waardedaling hebben ontvangen van de NAM, dan nu zou zijn toegekend door het IMG kunnen een tegemoetkoming ontvangen. Het IMG verwacht dat € 10 mln van het voor 2022 begrote budget voor de waardedalingsregeling pas in 2023 tot uitkering komt. Het budget wordt daarom met dit bedrag neerwaarts bijgesteld.

Opdrachten

Versterkingsoperatie

Als gevolg van hogere bouwkosten zijn de uitgaven voor de versterkingsoperatie opwaarts bijgesteld naar € 439 mln.

Knelpunten (bestuurlijke afspraken)

Van knelpuntenbudget is € 3,5 mln overgeheveld naar de categorie subsidies. Daarnaast zijn de begrote uitgaven met € 10 mln naar beneden bijgesteld, omdat er in mindere mate dan verwacht een beroep is gedaan op deze middelen.

Nieuwbouwregeling

Het begrote budget voor de nieuwbouwregeling is in zijn geheel overgeheveld van de categorie opdrachten naar de categorie subsidies. Zie ook de toelichting onder de categorie 'subsidies'.

Vergoeding Norg akkoord

Als gevolg van de hogere gasprijs valt ook de vergoeding op basis van het Norg akkoord hoger uit. Het totale budget is opwaarts bijgesteld naar € 9.329 mln. Dit betreft zowel de vergoeding over gasjaar 2020-2021 (Kamerstukken II, 2021-2022, [33 529, nr. 997](#)) als de vergoeding over gasjaar 2021-2022 (inclusief btw).

Bijdrage aan mede overheden

Nationaal Programma Groningen

Met het Nationaal Programma Groningen (NPG) wordt geïnvesteerd in de leefbaarheid, economische ontwikkeling en energietransitie in Groningen. Omdat € 50 mln van het in 2022 beschikbare budget naar verwachting pas in 2023 tot besteding komt vindt een neerwaartse bijstelling plaats.

Compensatie gemeenten en provincie (bestuurlijke afspraken)

De versterkingsoperatie in Groningen vraagt personeelscapaciteit van de provincie Groningen en de aardbevingsgemeenten. In 2022 heeft EZK een aanvullende € 5 mln hiervoor beschikbaar gemaakt.

Clustering en gebiedsfonds (bestuurlijke afspraken)

In het kader van de bestuurlijke afspraken uit 2020 worden uitkeringen gedaan aan medeoverheden voor clustering en het gebiedsfonds (blokken B en D uit de bestuurlijke afspraken). Omdat € 60 mln van het in 2022 beschikbare budget naar verwachting pas in 2023 tot besteding komt vindt een neerwaartse bijstelling plaats.

Bijdrage aan (internationale) organisaties

Raad voor Rechtspraak

De Rechtbank Noord-Nederland doet uitspraak in beroepszaken naar aanleiding van beschikkingen van het IMG voor fysieke schade, waardedaling of immateriële schade. Voor de gemaakte kosten over 2021 en de eerste helft van 2022 is een bedrag van ca. € 1,2 mln hiervoor overgeheveld.

Ontvangsten

Ontvangsten Mijnbouwwet

De hogere vergoeding voor het Norg akkoord leidt tot hogere ontvangsten voor de Staat. De ontvangsten Mijnbouwwet zijn daarom met € 130 mln omhoog bijgesteld.

4 De niet-beleidsartikelen

4.1 Artikel 40 Apparaat Kerndepartement

Tabel 25 Apparaatsuitgaven Kerndepartement (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen) (1)	Stand 1° suppletoire begroting (incl. ISB, NvW en amendementen) (2)	Mutaties 2° suppletoire begroting (3) Mutatie Miljoenennota (incl. ISB, NvW en amendementen)	Overige mutaties 2° suppletoire begroting	Stand 2° suppletoire begroting (4) = (2) + (3)
Verplichtingen	302.385	511.483	38.352	– 48.366	501.469
Uitgaven	302.385	511.483	38.352	– 48.366	501.469
Personele uitgaven	210.375	223.018	181.299	– 35.269	369.048
<i>waarvan eigen personeel</i>	192.163	203.393	138.053	1.332	342.778
<i>waarvan inhuur externen</i>	10.048	12.647	– 1.161	5.499	16.985
<i>waarvan overige personele uitgaven</i>	8.164	6.978	44.407	– 42.100	23.610
Materiële uitgaven	92.010	288.465	– 142.947	– 13.097	132.421
<i>waarvan ICT</i>	18.829	26.036	– 4.314	– 16.263	14.459
<i>waarvan bijdrage aan SSO's</i>	13.382	13.382	0	0	13.382
<i>waarvan DICTU</i>	20.200	20.200	25	0	20.225
<i>waarvan overige materiële uitgaven</i>	39.599	228.847	– 138.658	3.166	93.355
Ontvangsten	25.294	179.472	– 1.800	0	177.672
<i>waarvan ACM</i>	17.902	17.902	0	0	17.902
<i>waarvan SodM</i>	3.150	3.150	– 1.800	0	1.350
<i>waarvan CPB</i>	1.643	1.643	0	0	1.643
<i>waarvan kerndepartement</i>	2.599	25.902	0	0	25.902
<i>NCG</i>	0	130.875	0	0	130.875

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven

Personele uitgaven

De raming van de personele uitgaven wordt verlaagd met € 35,3 mln onder andere op grond van:

- Voor de totale personele uitgaven wordt er vanuit de beleidsdirecties budget (€ 5,5 mln) overgeheveld ter compensatie van externe inhuur bij directie Bedrijfsvoering.
- Omdat sinds 10 januari 2022 de versterkingsoperatie onder de verantwoordelijkheid van het Ministerie van EZK valt, zijn in het voorjaar middelen overgeheveld van het Ministerie van BZK. Bij de overheveling was niet voor alle middelen volledig duidelijk waar deze geboekt moesten worden op de EZK-begroting. Middels de 2^e suppletoire begroting vindt daarom nog een overheveling van ca. € 29 mln naar artikel 5 plaats.

Materiële uitgaven

De raming voor de materiële uitgaven wordt verlaagd met € 13,9 mln onder andere op grond van:

- Een deel van het beschikbaar gestelde budget voor het programma Transparantie in Informatie (Til) is herschikt over verschillende onderdelen binnen het kerndepartement (€ 2,8 mln) en een deel is overgeheveld naar de buitendiensten en ZBO's (€ 4,1 mln).
- Er is budget overgeheveld naar artikel 40 vanuit de beleidsdirecties ter compensatie van verscheidende opdrachten uitgevoerd door DICTU (€ 2,4 mln).

Ontvangsten

Er zijn geen mutaties op de ontvangsten bij de 2^e suppletoire begroting.

4.2 Artikel 41 Nog onverdeeld

Tabel 26 Nog onverdeeld (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting (incl. ISB, NvW en amendementen) (1)	Stand 1° suppletoire begroting (incl. ISB, NvW en amendementen) (2)	Mutaties 2° suppletoire begroting (3)		Stand 2° suppletoire begroting (4) = (2) + (3)
			Mutatie Miljoenennota (incl. ISB, NvW en amendementen)	Overige mutaties 2° suppletoire begroting	
Verplichtingen	0	82.460	- 82.460	0	0
Uitgaven	0	82.460	- 82.460	0	0
Prijsbijstelling	0	53.800	- 53.800		
Loonbijstelling	0	28.660	- 28.660		
Onvoorzien	0	0	0		
Ontvangsten	0	0	0	0	0

Toelichting op de verplichtingen en uitgaven

Er zijn geen mutaties bij het artikel «Nog onverdeeld».

5 Agentschappen

5.1 Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl)

Tabel 27 Exploitatieoverzicht baten-lastenagentschap RVO. nl (Tweede suppletoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

	(1) Vastgestelde begroting	(2) Mutaties 1 ^e suppletoire begroting	(3) Mutaties 2 ^e suppletoire begroting	(4) = (1) + (2) + (3) Totaal geraamd
Baten				
-Omzet	841.437	208.326	- 21.032	1.028.731
<i>waarvan omzet moederdepartement</i>	<i>413.763</i>	<i>140.910</i>	<i>- 3.967</i>	<i>550.706</i>
<i>waarvan omzet overige departementen</i>	<i>394.382</i>	<i>67.416</i>	<i>- 12.771</i>	<i>449.027</i>
<i>waarvan omzet derden</i>	<i>33.292</i>	<i>0</i>	<i>- 4.294</i>	<i>28.998</i>
Rentebaten	0	0	0	0
Vrijval voorzieningen	0	0	0	0
Bijzondere baten	0	0	0	0
Totaal baten	841.437	208.326	- 21.032	1.028.731
Lasten				
Apparaatskosten	831.337	208.326	- 21.032	1.018.631
-Personele kosten	461.393	95.734 ¹	- 5.141	551.986
<i>waarvan eigen personeel</i>	<i>361.805</i>	<i>29.577</i>	<i>0</i>	<i>391.382</i>
<i>waarvan inhuur externen</i>	<i>85.672</i>	<i>64.211</i>	<i>- 5.141</i>	<i>144.742</i>
<i>waarvan overige personele kosten</i>	<i>13.916</i>	<i>1.946¹</i>	<i>0</i>	<i>15.862</i>
-Materiële kosten	369.944	112.592	- 15.891	466.645
<i>waarvan apparaat ICT</i>	<i>5.609</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>5.609</i>
<i>waarvan bijdrage aan SSO's</i>	<i>169.752</i>	<i>22.027¹</i>	<i>0</i>	<i>191.779</i>
<i>waarvan overige materiële kosten</i>	<i>194.583</i>	<i>90.565</i>	<i>- 15.891</i>	<i>269.257</i>
Rentelasten	0	0	0	0
Afschrijvingskosten	10.100	0	0	10.100
-Materieel	100	0	0	100
<i>waarvan apparaat ICT</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>waarvan overige materiële afschrijvingskosten</i>	<i>100</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>100</i>
-Immaterieel	10.000	0	0	10.000
Overige lasten	0	0	0	0
<i>waarvan dotaties voorzieningen</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>waarvan bijzondere lasten</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Totaal lasten	841.437	208.326	- 21.032	1.028.731
Saldo van baten en lasten gewone bedrijfsuitoefening				
Agentschapsdeel Vpb-lasten	0	0	0	0
Saldo van baten en lasten	0	0	0	0

1 Correctie 1^e suppletoire begroting a.g.v. afrondingsverschil.

Toelichting op de baten

Omzet moederdepartement

De totale mutatie in de omzet vanuit het moederdepartement bedraagt – € 4,0 mln. Deze mutatie wordt vooral veroorzaakt door een latere openstelling van de Brexit Adjustment Reserve (BAR) bedrijfslevenregeling van het DG Bedrijfsleven en Innovatie (B&I) en door een lagere inzet op een deel van de opdrachten van DG Klimaat en Energie (K&E).

Omzet overige departementen

De totale mutatie in de omzet van overige departementen bedraagt – € 12,8 mln. Deze mutatie wordt vooral veroorzaakt door een lagere omzet van opdrachten van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Visserij (LNV) en het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). Dit komt onder andere door minderwerk op de opdracht bij LNV en lagere hoeveelheid aanvragen bij verscheidene regelingen dan eerder ingeschat.

Omzet derden

De totale mutatie in de omzet van derden bedraagt – € 4,3 mln. Deze mutatie wordt onder andere veroorzaakt door een onderuitputting in de opdracht Regional Development and Protection Program (RDPP) Soedan-EU vanwege de onveilige situatie in Soedan.

Bijzondere baten

Zoals ook het geval ten tijde van de 1^e suppletoire begroting verwacht RVO geen ontvangsten in het kader van bijzondere baten.

Toelichting op de lasten

De baten en lasten dalen beide met € 21,0 mln. De afname van het opdracht-volume zoals hierboven toegelicht leidt tot lagere uitvoeringskosten. Dit vertaalt zich in een daling van de personele lasten (€ 5,1 mln), waarbij de kosten voor ambtelijk personeel gelijk zijn gebleven en de kosten voor externe inhuur zijn gedaald (€ 5,1 mln). De materiële kosten nemen af met € 15,9 mln. De materiële kosten zijn onder te verdelen in directe en indirecte kosten, waarbij de directe materiële kosten verband houden met de uitvoering van opdrachten. De afname van het opdrachtenpakket leidt tot een daling van € 15,9 mln aan overige materiële kosten. De bijdrage aan Shared Service Organisaties is gelijk gebleven.

Tabel 28 Kasstroomoverzicht baten-lastenagentschap RVO. nl (Tweede suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)

	(1) Vastgestelde begroting	(2) Mutaties 1 ^e suppletoire begroting	(3) Mutaties 2 ^e suppletoire begroting	(4) = (1) + (2) + (3) Totaal geraamd
1. Rekening courant RHB 1 januari + depositorekeningen	111.896	82.752	0	194.648
Totaal ontvangsten operationele kasstroom (+)	841.437	208.326	– 21.032	1.028.731
Totaal uitgaven operationele kasstroom (-/-)	– 831.337	– 208.326	21.032	– 1.018.631
2. Totaal operationele kasstroom	10.100	0	0	10.100
Totaal investeringen (-/-)	– 25.900	– 2.600	0	– 28.500
Totaal boekwaarde desinvesteringen (+)	0	0	0	0
3. Totaal investeringskasstroom	– 25.900	– 2.600	0	– 28.500
Eenmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)	0	– 6.600	0	– 6.600
Eenmalige storting door moederdepartement (+)	0	0	10.866	10.866
Aflossingen op leningen (-/-)	– 22.660	12.360	0	– 10.300
Beroep op leenfaciliteit (+)	25.900	2.600	0	28.500
4. Totaal financieringskasstroom	3.240	8.360	10.866	22.466
5. Rekening courant RHB 31 december (=1+2+3+4)	99.336	88.512	10.866	198.714

Toelichting op het kasstroomoverzicht

In het kasstroomoverzicht is zichtbaar dat het lagere opdracht pakket zorgt voor lagere operationele ontvangsten en uitgaven. Vanuit het Rijksbrede programma Werken aan Uitvoering heeft RVO voor de uitvoering van het bestedingsplan voor 2022 een bijdrage vanuit het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat ontvangen van € 9,3 mln. Verder heeft de RVO een bijdrage gekregen van € 1,6 mln voor het programma Transparantie in Informatie (TII) vanuit het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat.